

NOTAT

Regler der skal forhindre, at alvorligt syge sendes i beskæftigelsesrettede tilbud uden hensyn til deres helbred

Januar 2024

J.nr. 23/07874

Indledning

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at regeringen vil afdække, om reglerne i sygedagpengesystemet virker efter hensigten, så alvorligt syge ikke bliver udsat for arbejdsprøvning m.v. Formålet med notatet er at identificere og beskrive regler, som skal forhindre, at sygemeldte fx kommer i arbejdsprøvning uden hensyn til deres helbredsmæssige situation.

Sygedagpenge

Indsats for sygedagpengemodtagere

Det fremgår af lov om sygedagpenge (SDP) § 7, stk. 1, 1. pkt., at retten til sygedagpenge er betinget af, at personen er uarbejdsdygtig på grund af egen sygdom. Det følger endvidere af lovens § 12, at kommunen skal visitere en sygedagpengesag til en af tre kategorier:

- 1) Kategori 1: Sager, hvori en fuld raskmelding forventes inden for 8 uger fra første fraværsdag
- 2) Kategori 2: Sager, hvori en fuld raskmelding forventes senere end 8 uger regnet fra første fraværsdag
- 3) Kategori 3: Sager, hvori en fuld raskmelding forventes senere end 8 uger fra første fraværsdag, hvor der på grund af øvrige udfordringer er behov for en tværfaglig indsats

I sager, der er visiteret til kategori 1, fastlægger kommunen, hvordan opfølgningen over for sygedagpengemodtageren skal være. Det er frivilligt for den sygemeldte at deltage i tilbud som led i opfølgningen. For ledige medlemmer af en arbejdsløshedskasse gælder dog en pligt til at deltage i kontaktføreløb og tilbud efter reglerne om ledige, der modtager arbejdsløshedsdagpenge. Reglerne fremgår af lovens § 13 a.

I sager, der er visiteret til kategori 2 eller 3, skal kommunen holde opfølgningssamtaler mindst 4 gange inden for de første 6 måneder. Den første samtale skal holdes inden 8 uger regnet fra første fraværsdag, og skal som udgangspunkt foregå med

personligt fremmøde. Ved de efterfølgende opfølgningssamtaler er det som udgangspunkt den sygemeldte der vælger, om samtalen skal foregå med personligt fremmøde, telefonisk eller via video. Reglerne fremgår af lovens § 13 b.

Sygemeldte personer, der er visiteret til kategori 2, skal have en arbejdspladsbaseret indsats med gradvis tilbagevenden til arbejdet, påbegyndelse af arbejde, ansættelse med løntilskud eller tilbud om virksomhedspraktik. Der skelnes mellem, om personen er i et ansættelsesforhold eller ikke, i forhold til hvilken indsats, der er relevant. Indsatsen skal tilpasses den enkeltes forudsætninger, behov og helbredstilstand. Sygemeldte i kategori 2 har endvidere ret til et kursus i mestring af følger af sygdom med henblik på at fastholde et arbejde. Reglerne fremgår af lovens § 13 c.

Sygemeldte personer, der er visiteret til kategori 3, skal have en tværfaglig og helbredsorienteret indsats, som er tilrettelagt med udgangspunkt i personens forudsætninger, behov og helbredstilstand med et fokus på at fastholde personens arbejdsevne og tilknytning til arbejdsmarkedet. Reglerne fremgår af lovens § 13 d.

Standby-ordningen ved alvorlig sygdom

Alvorligt syge borgere kan blive omfattet af en standby-ordning, hvor kommunens opfølgning kan ske uden kontakt til den sygemeldte. Det betyder, at den sygemeldte ikke har pligt til at deltage i samtaler eller have en beskæftigelsesrettet indsats. Den sygemeldte kan dog altid kontakte jobcenteret eller have en frivillig dialog med kommunen. Ved vurdering af, om en sygdom er alvorlig, indgår navnlig, om sygdommen er livstruende. Reglerne fremgår af lovens § 13 b, stk. 5.

Der er udarbejdet en diagnoseliste, som anvendes til standby-ordningen. Sygemeldte med en sygdom fra diagnoselisten har ret til at vælge, om de vil deltage i kommunens opfølgning eller være omfattet af standby-ordningen.

Følgende sygdomme er omfattet af diagnoselisten:

- Kræft – eksklusiv hudkræft og forstadier til kræft
- Blodprop i hjertet med efterfølgende nedsat hjertefunktion.
- Hjertestop med efterfølgende hjerneskade.
- Sværere hjertesvigt.
- Ventetid i forbindelse med invasiv behandling, fx hjerteindgreb.
- Hjerneblødning eller blodprop i hjernen.
- Amyotrofisk lateralsklerose.
- AIDS i udbrud.
- Større organtransplantationer.
- Svære psykoser.
- Komplicerede ulykkestilfælde med behov for genoptræning

Diagnoselisten er ikke udtømmende for de diagnoser, der kan føre til standby. Det beror på en konkret vurdering i den enkelte sag, om kontakt er hensigtsmæssig eller mulig på grund af den sygemeldtes helbredstilstand. Det er kommunen, som tager stilling hertil, og det er den sygemeldtes samlede situation, der skal lægges til

grund ved vurderingen af, om opfølgningen skal sættes på standby. Den sygemeldtes psykiske tilstand skal således også indgå i vurderingen.

Sygedagpengeperiode og forlængelse

Man kan som udgangspunkt få sygedagpenge i 22 uger inden for 9 måneder. Hvis den sygemeldte efter de 22 uger stadig er uarbejdsdygtig, skal kommunen vurdere personens situation og tage stilling til, om den sygemeldte opfylder en af mulighederne for at få udbetaling af sygedagpenge forlænget.

Udbetalingen af sygedagpenge kan forlænges uden tidsbegrænsning, når en læge vurderer, at den sygemeldte har en livstruende, alvorlig sygdom. Reglerne findes i lovens § 27. Der skal være tale om, at personen aktuelt har en sygdom, der er livstruende og alvorlig.

Jobafklaringsforløb

Indsats for personer i jobafklaringsforløb

Jobafklaringsforløb er en ordning for personer, der er uarbejdsdygtige på grund af egen sygdom, og som ikke kan få forlænget sygedagpengene efter sygedagpengelovens § 27.

Personer i jobafklaringsforløb er omfattet af et kontaktføreløb. Kommunen skal holde mindst 4 jobsamtaler inden for de første 6 måneder af jobafklaringsforløbet. Den første samtale skal foregå med personligt fremmøde. Ved de efterfølgende opfølgningssamtaler, er det som udgangspunkt personen, der vælger, om samtalen skal foregå med personligt fremmøde, telefonisk eller via video. Reglerne fremgår af §§ 31 – 33 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Personer i jobafklaringsforløb skal have en individuelt tilpasset, tværfaglig og helhedsorienteret indsats med henblik på, at personen kommer tilbage i arbejde eller i uddannelse. Indsatsen kan blandt andet bestå af tilbud om virksomhedspraktik, løn-tilskud eller vejledning og opkvalificering efter kapitel 11 – 14 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Indsatsen skal tilpasses personens forudsætninger og behov, herunder helbredstilstand. Reglerne findes i § 108 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Standby-ordningen

Alvorligt syge borgere i jobafklaringsforløb kan efter en konkret vurdering blive omfattet af en standby-ordning, hvor kontaktføreløbet kan foregå uden kontakt til den sygemeldte. Standby-ordningen for personer i jobafklaringsforløb er den samme som for sygedagpengemodtagere med den undtagelse, at diagnoselisten ikke finder anvendelse for borgere i jobafklaringsforløb. Reglerne findes i § 33 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Skærpet tilsyn med kommunernes beskæftigelsesindsats

Beskæftigelsesministeriet foretager årligt en opgørelse af kommunernes resultater og beskæftigelsesindsats. Opgørelsen bruges til at afgøre, om kommunerne opfylder resultat- og fokusmål i bekendtgørelsen om skærpet tilsyn med kommunernes beskæftigelsesindsats. Opgørelsen omfatter indsatsen over for sygedagpengemodtagere og personer i jobafklaringsforløb med mindst 12 måneder på ydelsen/forløbet.

Det betyder, at opfølgningssamtaler med sygemeldte, der er visiteret til kategori 2 og 3, samt jobsamtaler med personer i jobafklaringsforløb indgår i opgørelsen. Opgørelsen omfatter desuden de tilbud, der iværksættes efter kapitel 11-14 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (eksempelvis tilbud om virksomhedspraktik). Tilbud om øvrig vejledning og opkvalificering medregnes ikke i opgørelsen. Reglerne fremgår af bekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 2, og § 5, jf. § 3, stk. 1 og 2.

STAR har foretaget et serviceeftersyn af skærpet tilsyn på tværs af målgrupper med henblik på at justere identificerede uhensigtsmæssigheder. Eftersynet viser blandt andet, at kommunerne generelt risikeres at tilskyndes til at sende borgere i aktive tilbud, herunder syge borgere, som indgår i målingerne. Reformkommissionen har i sin afrapportering fra maj 2023 påpeget samme problemstilling. Som led i arbejdet i Ekspertgruppen om fremtidens beskæftigelsesindsats, kan bl.a. indgå overvejelser om styring af beskæftigelsesindsatsen, herunder den skærpede tilsynsmodel.